

PURVA VAIVARINŠ

Ledum palustre

Bieži sastopams sūnu purva malās un purvainos priežu mežos. Zied jūnijā, jūlijā. Mūžzaļš sīkkrūms.

Augs, galvenokārt tā jaunās lapas, satur ēteriskās eļļas, kas rada reibinošu smaržu, tāpēc dažkārt ogotājiem un sēņotājiem tveicīgā vasarā, uzturoties vaivariņu tuvumā, sāp vai reibst galva. Izmanto kā ārstniecības augu, veterinārijā, arī kožu atbaidīšanai.

Indīgs!

SILA VIRSIS

Calluna vulgaris

Ļoti bieži sastopams gan sūnu purvos, gan sausos priežu mežos, virsājos. Mūžzaļš sīkkrūms. Zied no jūlija līdz septembrim.

Kaut arī raksturīgs sūnu purva augs, tomēr tā savairošanās purvā var liecināt par negatīvu ietekmi, piemēram, nosusināšanu.

Uz viršu ziediem barojas purviem raksturīga tauriņu suga – mazais viršu zilenītis.

Viršu audzēs nereti ierīko “ganības” bitēm, jo viršu medus ir īpaši garšīgs.

LĀCENE

Rubus chamaemorus

Sastopama sūnu un pārejas purvos, purvainos priežu mežos. Lakstaugs ar gariem sakneņiem, ar kuru palīdzību veģetatīvi vairojas.

Zied maijā, jūnijā. Ziedi balti, pa vienam stublāja galotnē. Auglis oranždzeltens. Katrs, kurš to ēdis, zina, ka "ogā" ir mazi kauliņi, jo lācenes auglis ir kaulēņu kopauglis.

Lācenes lieto uzturā. Izmanto arī kā ārstniecības augu un C vitamīna avotu.

PURVA DZĒRVENE

Oxycoccus palustris

Sastopama sūnu un pārejas purvos. Mūžzaļš sīkrūms ar ložņājošiem dzinumiem. Stumbra garums var sasniegt 80cm. Zied jūnijā, jūlijā sīkiem, maigi rožainiem ziediem. Ogas nogatavojas septembrī un var saglabāties pie auga visu ziemu.

Pavasārī lasītas dzērvenes garšas ziņā nav sliktākas par rudenī vāktajām, pat saldākas – C vitamīna tajās krietni mazāk. Rudenī vāktas ogas ir bagātas ar C un B vitamīniem, mikroelementiem un miecvielām.

PARASTĀ PURVMIRTE

Myrica gale

Parastā purvmirte aug zāļu purvos un pārejas purvos, slīkšņainos ezeru krastos, purvainos mežos. Līdz 1,5m augstais krūms zied aprīlī, maijā pirms lapu plaukšanas. Purvmirte Latvijas florā saglabājusies no atlantiskā klimata perioda un to var saukt par reliktu sugu.

Plaši izmantots ārstniecībā, jo satur ēteriskās eļļas. Savulaik to apiņu vietā pievienoja alum, bet mūsdienās pazīstams kā Rīgas Melnā balzama smaržīgā sastāvdaļa.

Latvijā īpaši aizsargājams augs!

ALPU MAZMELDRS

Trichophorum alpinum

Aug pārejas purvos. Mazmeldri ir grīšļu dzimtas lakstaugi – šīs dzimtas augiem velti meklēt krāšņus ziedus – tie ir smalki matiņi vai sariņi un grūti saskatāmi.

Alpu mazmeldram pēc noziedēšanas veidojas garas lidpūkas.

SPILVES

Eriophorum

Latvijā ir četras spilvju sugas – satopamas gan sūnu un pārejas purvos, gan slapjās pļavās. Arī spilves pieder pie grīšļu dzimtas – ziedi tām ir sīki matiņi.

Makstainā spilve ir raksturīga sūnu purviem – veido blīvus, līdz pat 70cm augstus cerus. Ziedi sakopoti vienā vārpiņā. Pumpuri un sēklas ir svarīga medņu un rubeņu ēdienkartes sastāvdaļa. Ziedēšanas laikā ir vilinoša kukaiņiem, kuru kāpurus iecienījušas purva tilbīte un dzeltenais tārtiņš.

PARASTAIS BALTMELDRS

Rhynchospora alba

Aug pārejas purvos, sūnu purvu ieplakās un lāmu apmalēs. Sastopams samērā bieži. Veido paskrajus, līdz 30cm augstus ciņus.

Arī baltmeldri pieder pie grīšļu dzimtas augiem un to ziedus veido tikai sīki sariņi, kuri slēpjas vārpiņu plāksnēs. Ziedēšanas laikā tās ir salmu krāsā, vēlāk brūnas.

RASENES

Drosera

Aug sūnu purva mitrajās ieplakās un pārejas purvos lāmu malās. Nereti ir neskartu purvu simbols, jo degradētos purvos to velti meklēt.

Rasene ir kukaiņēdājaugs, tās lapas ir kā lamatas – kukaiņi pielīp pie lapu dziedzermaņiem, kas izdala lipīgu šķidrumu. Tā fermenti izšķīdina kukaini – pāri paliek hitīna apvalki, spārni, kukaiņa kājas, bet izšķīdinātais kukainis tiek uzsūkts augā. Tādejādi rasene ir pielāgojusies dzīvei nabadzīgos sūnu purvos un uzņem papildus barības vielas, kuru nav sfagnos. Var izmantot ārstniecībā.

PURVA VĀRNKĀJA

Comarum palustre

Aug zāļu purvos, slapjās pļavās. Sastopama bieži.

Ziedi pa 2-5 ziedi vienā ziedkopā. Nelielais zvaigžņveidīgais, tumšsarkanais zieds ir īpatnējs ar to, ka vainaglapas ir īsākas par kauslapām un it kā iekļāvušās tajā. Arī kauslapu iekšpuse piemērojusies vainaglapām un ir līdzīgā sarkanbrūnā krāsā. Zied jūnijā, jūlijā, izdala nektāru. Izmanto kā ārstniecības augu un krāsaugu.

PURVA CŪKAUSIS

Calla palustris

Aug zāļu purvos, slapjās pļavās, purvainos mežos. Sastopams ne visai bieži. Zied jūnijā, jūlijā.

Purvā atgādina pēc izskata līdzīgus ziedus vāzēs, jo ir cēlās kallas mazais radnieks – abi augi ir vienas ģints pārstāvji. Lapas ar sirdsveidīgu pamatu. Lielā, baltā lapa, kas vidū aptver dzelteno ziedu vāļīti, nemaz nav zieda sastāvdaļa, bet gan balta seglapa. Vāļītē nogatavojas cūkauša augļi – spilgti sarkanas ogas.

Indīgs!

PURVA DZEGUZENE

Epipactis palustris

Orhideju dzimtas augi nereti aug pārejas un zāļu purvos, bet sūnu purvos gan tie nav sastopami, jo šādi purvi ir pārāk nabadzīgi ar barības vielām.

Šīs dzimtas augiem ir raksturīgi izcili krāšņi ziedi, bet nereti brūngandzelteni kā purva dzeguzenei.

Purva orhidejas ir diezgan reti sastopamas, tādēļ lielākā daļa no tām ir Latvijā īpaši aizsargājamās augu sugas!

POLIJLAPU ANDROMEDA

Andromeda polifolia

Sastopama sūnu un pārejas purvos, purvainos mežos, slīkšņās un purva lāmu malās. Neliels, līdz 40cm augsts sīkkrūms. Zied no maija līdz pat septembrim. Zieds rožainā krāsā, atgādina mazu, ieapaļu zvaniņu. Uz andromedu ziediem, līdzīgi kā uz viršu ziediem, mēdz baroties purviem raksturīga tauriņu suga – mazais viršu zilenītis.

Indīgs!

SFAGNI

Sphagnum

Sfagni ir sūnas, lielākoties sastopamas sūnu un pārejas purvos, purvainos mežos, veidojot daudzkrāsainu paklāju. Latvijā konstatētas 36 sfagnu sugas.

Sūnu purvos galvenā augāja sastāvdaļa. Vairojas ar sporām. Savdabīgās uzbūves dēļ spēj uzņemt lielu ūdens daudzumu, kas 20-30 reizu pārsniedz to masu sausā stāvoklī.

Nozīmīgākie kūdras veidotāji. Kūdras krājumi purvā pieaug apmēram par 1mm gadā. Tas notiek, atmirstot sfagnu apakšējām daļām.

MELNĀ VISTENE

Empetrum nigrum

Diezgan bieži sastopams purvos, priežu mežos, kāpās, virsājos. Mūžzaļš sīkkrūms. Kaut arī augs šķiet neliels, tā stumbrs var būt līdz 1m garš, gulošs ar paciliem zariem. Viens no visagrāk ziedošajiem augiem – zied jau no aprīļa. Zied sīki, sārti. Kaulenis līdzīgs melnai ogai; ēdams, bet ne sevišķi garšīgs.